

Sygn. akt I Ca 284/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Teresa Zawistowska

Sędziowie: SO Arkadiusz Kuta

SO Krzysztof Nowaczynski /spr./

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2013 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko (...) w R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostródzie

z dnia 23 sierpnia 2013 r., sygn. akt I C 147/13

1. zmienia zaskarżony wyrok :

a/ w punkcie I (pierwszym) i zasądza od pozwanego (...)w R.na rzecz powoda A. B.kwotę 2.324 zł (dwa tysiące trzysta dwadzieścia cztery złote) z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2013 r. w miejsce kwoty 2.704 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2012 r. i oddala powództwo w pozostałym zakresie;

b/ w punkcie II (drugim) i zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.108,37 zł (jeden tysiąc sto osiem złotych trzydzieści siedem groszy) w miejsce kwoty 1.389,24 zł;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 196,96 zł (sto dziewięćdziesiąt sześć złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

Sygn. akt I Ca 284/13

UZASADNIENIE

Powód A. B.wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) z w R.kwoty 2.704 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 22 lutego 2012 r. do dnia zapłaty z tytułu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego w związku ze szkodą

komunikacyjną z dnia 27 grudnia 2012 r., gdzie sprawca kolizji posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego. Zakwestionował zasadność długości okres wynajmu samochodu zastępczego w wymiarze 19 dni. W ocenie pozwanego za zasadny należy przyjąć okres 10 dni, tj. od dnia zgłoszenia szkody (27.12.2012 r.) do dnia poinformowania o szkodzie całkowitej (05.01.2013 r.). Zarzucił ponadto, że koszt wynajmu przekracza średnie stawki stosowane przez firmy zawodowo zajmujące się wynajmem pojazdów.

Wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2013r. Sąd Rejonowy w Ostródzie zasądził od pozwanego (...) w R.na rzecz powoda A. B.kwotę 2.704 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2012r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.389,24 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, powołując się na następujące ustalenia i wypływające z nich wnioski:

W dniu 27 grudnia 2012 roku na drodze krajowej nr (...) wskutek kolizji drogowej uległ uszkodzeniu pojazd marki O. o numerze rejestracyjnym (...), należący do L. P.. Sprawca kolizji posiadał ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. W związku z tym, że pojazd był m.in. niezbędny do codziennych dojazdów do pracy, L. P. wynajął u powoda pojazd zastępczy podobnej klasy – marki S. (...). W dniu 15 stycznia 2013 r. L. P. przelał na powoda swoją wierzytelność przysługującą mu w związku z zaistniałą szkodą względem pozwanego, a obejmującą roszczenie o zwrot kosztów poniesionych z tytułu najmu pojazdu zastępczego, wraz z roszczeniem o odsetki.

Dalej Sąd ustalił, że szkoda w uszkodzonym pojeździe została zakwalifikowana jako szkoda całkowita i w związku z tym pozwany pismem z dnia 03 stycznia 2013 r. poinformował J. P. o wycenie szkody. Pojazd zastępczy został wynajęty przez L. P. na okres 19 dni, tj. od dnia 27 grudnia 2012 r. do dnia 15 stycznia 2013 r. W dniu 15 stycznia 2013 r. powód wystawił fakturę VAT nr (...) określając koszty najmu pojazdu zastępczego na kwotę 4.180 zł brutto zgodnie z umową najmu. Pozwany pismem z dnia 26 stycznia 2013 r. poinformował powoda o przyznaniu zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego w wysokości 1.476 zł za okres 10 dni, przy czym zweryfikował zastosowaną przez powoda stawkę do 147,60 zł brutto za jedną dobę. L. P. zwrócił pojazd zastępczy powodowi w dniu 15 stycznia 2013 r., po otrzymaniu od pozwanego informacji o wypłacie odszkodowania za uszkodzony w wypadku pojazd. Wówczas też L. P. dokonał przelewu wierzytelności z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego na powoda.

Sąd Rejonowy zważył, że ustalony powyżej stan faktyczny był bezsporny i opierał się na zgromadzonym materiale dowodowym, w szczególności dokumentach, które nie były kwestionowane przez strony postępowania, opinii biegłej A. K., a także zeznaniach świadków.

W ocenie Sądu I instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Podstawę odpowiedzialności pozwanego stanowił art. 415 k.c. w zw. art. 822 k.c. Sprawca wypadku był ubezpieczony u pozwanego, stąd pozwany - ubezpieczyciel zobowiązany jest do zapłacenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczony. Z kolei ubezpieczony, za szkody wyrządzane ze swojej winy, odpowiada na podstawie art. 415 k.c. W przedmiotowej sprawie pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności co do zasady. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany przyznał odszkodowanie za szkodę w pojeździe, a także powodowi posiadającemu legitymację procesową czynną na podstawie umowy cesji wierzytelności wypłacił kwotę 1.476 zł tytułem zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. Zdaniem Sądu a quo, co do zasady pozwany ponosi odpowiedzialność za wszystkie uszkodzenia pojazdu, które powstały w wyniku kolizji, jak również za szkody pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z tą kolizją. Obowiązek naprawienia szkody obejmuje normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W tych granicach zatem nieodzowne też jest wyrównanie szkody, która obejmuje nie tylko uszkodzenie czy zniszczenie pojazdu, lecz także koszty konieczne poniesione przez poszkodowanego, którego samochód uległ uszkodzeniu. Zakres pojęciowy szkody podlegającej wyrównaniu przez zakład ubezpieczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC obejmuje nie tylko koszty związane z uszkodzeniem lub zniszczeniem pojazdu, lecz również koszty wynajmu pojazdu zastępczego. Zważył Sąd, że normalnym następstwem wypadku jest konieczność korzystania z pojazdu zastępczego do czasu zakończenia naprawy pojazdu. Pozwany nie kwestionował konieczności zapewnienia posiadaczowi pojazdu L. P. pojazdu zastępczego.

Postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożnością korzystania z niego wskutek zniszczenia, z tym że tylko na okres między dniem zniszczenia a dniem, w którym poszkodowany może nabyć analogiczny pojazd, nie dłuższy jednak niż na czas do zapłaty odszkodowania. Ponadto Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów podjął uchwałę z dnia 17 listopada 2011 r. (III CZP 5/11), w której to uznał, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożliwości korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej. W ocenie Sądu pozwany był zobowiązany do zapłaty odszkodowania z tytułu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego za okres po uszkodzeniu pojazdu w tym przypadku od dnia jego wynajmu tj. 27 grudnia 2012 r. do dnia 15 stycznia 2013 r., czyli do dnia wypłaty odszkodowania za szkodę w pojeździe, w łącznej kwocie 4.180 zł. Z opinii biegłej A. K., a także informacji uzyskanych od firm zajmujących się wynajmem pojazdów zastępczych, wynikało iż odpłatność za wynajem pojazdu marki S. (...) w firmie powoda nie odbiegała od cen obowiązujących na rynku wynajmu pojazdów zastępczych. Z opinii tej wynika również, że odpłatność za wynajem pojazdu marki S. (...), bądź innego tej samej klasy, kształtowała się w granicach od 138,21 zł netto do 180 netto, tj. od 170 zł brutto do 221,40 zł brutto. L. P. po zdaniu pojazdu w dniu 15 stycznia 2013 r. zaakceptował odpłatność za wynajem pojazdu zastępczego na kwotę 4.180 zł według stawki 178,86 zł netto (220 zł brutto) zgodnie z fakturą VAT z dnia 15 stycznia 2013 r.

Po uwzględnieniu wypłaconej kwoty 1.476 zł zasądzono sporną kwotę w wysokości 2.704 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2013 r. do dnia zapłaty. O odsetkach orzeczono zgodnie z żądaniem powoda stosowanie do art. 481 k.c. Pozwany zgodnie z art. 817 k.c. zobowiązany był spełnić świadczenie w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia go o wypadku uzasadniającym odpowiedzialność. Odsetki zasądzono od dnia 22 lutego 2013 r. zgodnie z żądaniem powoda, który już w dniu wynajęcia pojazdu, tj. 27 grudnia 2012 r., poinformował powoda o szkodzie w zakresie wynajmu pojazdu zastępczego, a sam pozwany już decyzją z 26 stycznia 2013 r. przyznał powodowi odszkodowanie w kwocie 1.476 zł za wynajem pojazdu zastępczego. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 89 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k. p. c. w zw. z § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu.

W apelacji od powyższego wyroku pozwany (...) w R.wniósł o jego zmianę przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje. Podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w sytuacji, gdy powód nie udowodnił, że w majątku poszkodowanego zaistniała strata materialna, do pokrycia której zobowiązany jest pozwany, na skutek czego poszkodowany nie uzyskał wobec pozwanego wierzytelności o zapłatę odszkodowania, a w konsekwencji nieistniejąca wierzytelność nie mogła być przedmiotem skutecznego przelewu na rzecz powoda. Ponadto wysokość szkody stanowiąca podstawę zasądzanego świadczenia nie pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym, gdyż stawka zastosowana przez powoda (178,86 zł) jest zawyżona w stosunku do stawki rynkowej ustalonej przez biegłego (156,74 zł), jak również w stosunku do stawki wskazanej w cenniku przedstawionym przez powoda (162,60 zł). W uzasadnieniu wskazywano, że nie wykazano w toku postępowania aby poszkodowany faktycznie poniósł koszty wynajmu pojazdu, czyli zapłacił należność na rzecz wynajmującego, co było warunkiem domagania się odszkodowania od ubezpieczyciela i co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Wadliwie również zastosowano stawkę czynszu za 1 dzień najmu pojazdu zastępczego, niezgodnie z opinią biegłego sadowego, a nawet stawką stosowaną w firmie powoda w odniesieniu do najmu trwającego 19 dni.

Powód A. B. domagał się oddalenia apelacji jako oczywiście niezasadnej i zasądzenia od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie w niewielkim zakresie.

W pełni należało zaakceptować poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, które zresztą były pomiędzy stronami niesporne, i wyciągnięte na ich podstawie wnioski, które pozwalały na przyjęcie odpowiedzialności pozwanego za zaistniałą szkodę na podstawie art. 822 k.c. w zw. z art. 415 k.c. Zresztą sam pozwany swojej odpowiedzialności co do zasady nie kwestionował, skoro w toku postępowania likwidacyjnego decyzją z dnia 26 stycznia 2013r. przyznał powodowi odszkodowanie w kwocie 1.476 zł za 10 dni najmu pojazdu zastępczego. W takiej sytuacji zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez niewykazanie szkody po stronie poszkodowanego, który nie zapłacił za koszty najmu pojazdu, wobec czego nie powstała wierzytelność, która mogła zostać przeniesiona na rzecz powoda, jest nieuprawniony. Należy wskazać, że w orzecznictwie sądowym dominujący jest pogląd o możliwości przenoszenia wierzytelności przyszłej, która została odpowiednio oznaczona. Skutek rzeczowy dokonuje się w chwili powstania wierzytelności, zaś w dacie przelewu cedent przenosi na cesjonariusza ekspektatywę przyszłego prawa (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 5 listopada 1999r., III CKN 423/98 i z dnia 7 kwietnia 2011r., IV CSK 422/10). Powoływany w uzasadnieniu apelacji pogląd Sądu Najwyższego zawarty w uchwale z dnia 17 listopada 2011r. (III CZP 5/11), iż naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany faktycznie poniósł – a więc sytuację, gdy zapłacił koszty wynajmu pojazdu zastępczego – dotyczy bezpośrednio poszkodowanego, a nie cesjonariusza na podstawie czynności prawnej, który nabywa wierzytelność przeciwko ubezpieczycielowi zobowiązanemu do jej zapłaty. Wobec tego poniesienie kosztów najmu nie wymaga dokonywania ich zapłaty przez poszkodowanego na rzecz podmiotu wynajmującego, który nie uzyskał zwrotu kosztów najmu, ale w zamian za to uzyskał w drodze cesji wierzytelność, której może skutecznie dochodzić przeciwko ubezpieczycielowi. Tym samym to po jego stronie doszło do powstania szkody wskutek nieuzyskania zwrotu kosztów najmu pojazdu. Skoro zaś pozwany ponosi generalną odpowiedzialność z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia OC, to oczywistym jest istnienie legitymacji procesowej czynnej do domagania się roszczenia z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego bezpośrednio przez pomiot, który nabył wierzytelność z tego tytułu od osoby uprawnionej na podstawie umowy przelewu wierzytelności.

Trafnie natomiast zarzucono w apelacji zawyżenie wysokości szkody. Mianowicie, powód nabył od poszkodowanego wierzytelność w postaci prawa do zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego przez okres potrzebny do przywrócenia pojazdu do stanu sprzed zaistnienia szkody lub do jej likwidacji w ramach szkody całkowitej (por. § 2 ust. 1 umowy cesji – k. 12). Wynikała ona z umowy wynajmu z dnia 27 grudnia 2012r. zawartej pomiędzy powodem a poszkodowanym L. P.. Strony tej umowy ustaliły okres wynajmu – 27.12.2012r. do 15.01.2013r. – i zapłatę za najem „zgodnie z cennikiem” (por. umowa – k. 9). Okres wynajmu pojazdu zastępczego wynosił więc 19 dni, gdyż 15 stycznia 2013r. pozwany zlikwidował szkodę całkowitą przez przelanie pieniędzy na rachunek poszkodowanego, i jak należy wnosić pozwany już tego okresu nie kwestionował, co wynika z zarzutów i uzasadnienia apelacji. Jednak zgodnie z cennikiem wynajmu pojazdów obowiązującym u powoda cena za dobę powyżej 14 dni w przypadku wynajmu pojazdu marki S. (...) wynosiła 162,60 zł netto (200 zł brutto). Natomiast w fakturze z dnia 15 stycznia 2013r. przyjęto stawkę za wynajem tego pojazdu na okres 1-14 dni, czyli 178,86 zł netto (220 zł brutto) – por. cennik – k. 10 i rachunek – k. 11. Były to więc stawki zawyżone, niezgodne co do wysokości z wierzytelnością nabytą w drodze cesji przez powoda. Innymi słowy, za wynajem pojazdu S. (...) powód mógł zasadnie domagać się jedynie zwrotu kosztów wynajmu tego pojazdu za okres 19 dni w stawce po 200 zł brutto za dobę, która mieściła się w stawkach stosowanych na rynku lokalnym, co potwierdzała opinia biegłej.

W związku z tym z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego przysługiwała kwota 3.800 zł, a nie kwota 4.180 wskazywana przez powoda i przyjęta przez Sąd I instancji. Po uwzględnieniu kwoty już wypłaconej w toku postępowania likwidacyjnego do zaspokojenia pozostawała wierzytelność w kwocie 2.324 zł (3.800 zł – 1.476 zł) z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2013r., a nie jak domagał się powód i co uwzględnił Sąd Rejonowy od 22 lutego 2012r., co musiało być zwykłą omyłką, skoro chodziło o naprawienie szkody powstałej w okresie od 27 grudnia 2012r. do 15 stycznia 2013r. i gdy uwzględnić uzasadnienie żądania pozwu wskazujące na 30 dniowy czas na dokonanie przez ubezpieczyciela likwidacji szkody.

W tym stanie należało zmienić zaskarżony wyrok i orzec jak w pkt 1a na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia była zmiana postanowienia o kosztach procesu za I instancję (pkt 1b). Powód poniósł koszty procesu w kwocie 1.389,24 zł, wygrał proces w 86%, wobec czego należała mu się kwota 1.194,75 zł. Pozwany poniósł koszty w kwocie 617 zł, wygrał proces w 14%, a więc do zwrotu pozostawała kwota 86,38 zł. W tym stanie należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.108,37 zł (1.194,75 zł – 86,38 zł).

W pozostałym zakresie apelację pozwanego należało oddalić jako niezasadną na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt 2 wyroku). O kosztach procesu za drugą instancję postanowiono na mocy art. 98, 99 i 100 k.p.c. Powód poniósł koszty w kwocie 300 zł, a więc pozwany powinien mu zwrócić kwotę 258 zł (300 zł x 86%). Pozwany poniósł koszty w kwocie 436 zł, a więc powód powinien zwrócić mu kwotę 61,04 zł (436 zł x 14%). Różnica tych dwóch kwot – 196,96 zł – złożyła się na zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę z tytułu kosztów procesu za drugą instancję (pkt 3 wyroku).